

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Biskupcu III Wydział Rodzinny i Nieletnich, w następującym składzie:

Przewodniczący SSR Katarzyna Wilchowska

Protokolant stażysta Paulina Narkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2016 roku w Biskupcu na rozprawie,

sprawy z powództwa A. N. (1)

przeciwko A. M.

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego

oddala powództwo.

UZASADNIENIE

Powód A. N. (1) wniósł o uchylenie obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanej A. M. zasądzonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Biskupcu III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 29 września 2009 r. w sprawie III RC 149/09 w wysokości 300 zł miesięcznie, płatnych do 10 każdego miesiąca.

W uzasadnieniu pozwu podniósł, że pozwana jest jego 21-letnią córką, z którą nie miał kontaktu przez wiele lat. Wskazał, że w miarę możliwości pozwana powinna podjąć jakąś pracę. Powód podał, że posiada jeszcze troje dzieci z pierwszego małżeństwa, a ich matka zmarła na nowotwór. Dzieci te są w wieku 19, 21 i 22 lata, założyły własne rodziny. Każde z nich ma dziecko. Powód często im pomaga. Powód ma drugą żonę E., z którą ma dwoje dzieci: D. 15 lat, która ma orzeczenie o niepełnosprawności po przebytych zapaleniu rdzenia kręgowego oraz P. w wieku 10 lat. Powód wskazał również, że obecnie nie pracuje, ponieważ w czerwcu 2015 r. miał przeprowadzoną operację kręgosłupa, czego skutkiem było przerwanie pracy oraz sprawa sądowa, a ZUS nie uwzględnił mu pół roku zwolnienia lekarskiego. Źródłem dochodu jego i żony są prace dorywcze. Jego najstarsza córka A. chciałaby kontynuować naukę i rozpocząć studia zaoczne, jednakże sytuacja finansowa jej na to nie pozwala, a on chciałby jej pomóc. Obecnie ona nie pracuje i ma na utrzymaniu małe dziecko. Wskazał również, iż córka A. jest osobą dorosłą i również mogłaby podjąć pracę.

Pozwana A. M. wniosła o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazała, iż w chwili obecnej studiuje na Uniwersytecie (...) (...) na Wydziale Geodezji, (...) Przestrzennej i Budownictwa, na trzecim roku akademickim. Podała, że są to inżynierskie studia stacjonarne, plany zajęć oraz wymagany wysoki poziom zdobywania wiedzy teoretycznej oraz praktycznej w okresie wakacyjnym uniemożliwiają jej wygospodarowanie wolnego czasu, chociażby na przyjazd do rodzinnego domu w W., a co dopiero na podjęcie pracy. W ocenie pozwanej argumentowanie prośby o zniesienie obowiązku alimentacyjnego wiekiem uważa za nieuzasadnione, ponieważ obowiązek alimentacyjny ciąży na rodzicach nawet w stosunku do pełnoletniego już dziecka, jeżeli wykazuje ono chęć dalszego kształcenia. Pozwana podała również, że nie pobiera stypendium socjalnego, jak również nie posiada zasobów finansowych ani żadnego majątku, z których mogłaby zapewnić sobie byt na studiach. Ponadto podała, że aktywność edukacyjną jej osoby należy w pełni wspierać finansowo, gdyż podejmowane przez nią starania będą miały przełożenie na znalezienie zatrudnienia w przyszłości, podczas gdy do uzyskania wyższego wykształcenia pozostało 1,5 roku pobierania nauki. Większość kosztów związanych z utrzymaniem pozwanej pokrywa jej matka E. M., albowiem kwota 300 zł miesięcznie otrzymywana od powoda, jest kwotą ułamkową rzeczywistych kosztów jakie ponosi ona z

tytułu nauki. Nadto podała, iż na utrzymaniu jej matki pozostaje również jej brat Ł. M., który również studiuje na Uniwersytecie (...), jak również dwóch młodszych braci w wieku szkolnym. Wskazała także, iż uzasadnienie powoda, iż ma na utrzymaniu inne dzieci jest niezasadne. Dzieci te mają swoje rodziny i same się utrzymują. Powód nadal pracuje jako kierowca autobusu, oprócz tego prowadzi dobrze prosperującą działalność gospodarczą, ale z uwagi na swoją nieodpowiedzialność, brak organizacji oraz typowe lenistwo został przez swoich klientów „odstawiony na boczny tor”, co wpłynęło bezpośrednio na budżet. Pozwana również podkreśliła, że powód przez 21 lat nie wykazał żadnej inicjatywy w kwestii utrzymywania kontaktów o których mowa w art. 113 § 2 kro – nie przejawiał nigdy chęci nawiązania bliższego kontaktu. Pozwana wskazała, że miesięcznie jej utrzymanie w roku akademickim wynosi ponad 2000 zł, ponadto ponosi ona wydatki związane z zakupem ubrań sezonowych, środków czystości, pomocy naukowych.

Sąd ustalił, co następuje:

Ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Biskupcu 29 września 2009 r. A. N. (1) zobowiązał się do zapłaty na rzecz małoletniej A. M. kwoty 300 zł miesięcznie, w miejsce alimentów ustalonych w sprawie III RC 48/06 z zachowaniem dotychczasowych warunków płatności wraz z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek raty poczynając od 1 sierpnia 2009 r.

(dowód: ugoda z 29.09.2009 r. k. 50 z akt sprawy Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. III RC 149/09)

Pozwana A. M. miała wtedy 14 lat, uczęszczała do II klasy (...) Katolickiego w B., chesne wynosiło 280 zł, bilet miesięczny ok. 112-118 zł.

(dowód: dowód wpłaty za chesne k. 16, bilet miesięczny k. 17, faktury k. 18-24 z akt sprawy Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. III RC 149/09; informacyjne przesłuchanie E. M. k. 10, k. 49 z akt sprawy Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. III RC 149/09)

Powód A. N. (1) prowadził wtedy działalność gospodarczą – warsztat. Otrzymał wtedy dofinansowanie na jej prowadzenie, bezzwrotne pod warunkiem utrzymania działalności określony czas. Warunkiem uzyskania tych środków było nieposiadanie ziemi rolnej. Powód przepisał ziemię na siostrę. Koszty związane z utrzymaniem działalności wynosiły 1500 zł miesięcznie, w tym znajdowała się opłata za lokal i ZUS.

(dowód: umowa najmu lokalu k. 32-33, należności z tytułu u składek k. 34, umowa przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej k. 35-39, faktury, faktura k. 44, k. 45 na zakup sprzętu warsztatowego k. 40-43 z akt sprawy Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. III RC 149/09 informacyjne zeznania A. N. (1) k. 10, k. 49 z akt sprawy Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. III RC 149/09; zeznania powoda k.)

Obecnie A. M. ma 21 lat. Od 01 października 2014 r. studiuje dzienne na Uniwersytecie (...) (...) w O. na Wydziale Geodezji, (...) Przestrzennej i Budownictwa na kierunku Gospodarka Przestrzenna. Planowany termin ukończenia studiów to 20 luty 2018 r. Koszty związane z jej utrzymaniem na studiach ponosi zasadniczo matka E. M., w szczególności opłaca koszty biletu miesięcznego w wysokości 44 zł, raty kredytu hipotecznego i one opłaty związane z mieszkaniem.

(dowód: zaświadczenie z (...) (...) (...) k. 19, harmonogram zajęć k. 20, bilet k. 21, wysokość rat kredytu, wpłaty k. 22, 26-27, opłaty k. 23, k. 24)

A. N. (1) ma 42 lata, posiada wykształcenie zawodowe w charakterze mechanika samochodowego i taką pracę wykonywał do tej pory. W latach 2009 – 2012 r. prowadził warsztat. Otrzymał wtedy dofinansowanie na rozpoczęcie działalności. Obecnie powód jest na ubezpieczeniu w KRUS i pomaga siostrze w gospodarstwie. Czasami w ramach wykonywania prac dodatkowych naprawia samochody. Siostra powoda nie dzieli się z nim dopłatami unijnymi uzyskiwanymi z ziemi rolnej. Z prac dorywczych powód miesięcznie otrzymuje ok. 400-500 zł dochodu. Jego żona oczekuje na operację kolana i nie podejmuje prac dorywczych. Wcześniej otrzymywała świadczenie pielęgnacyjne na małoletnią córkę D., która jest osobą niepełnosprawną. Na dwoje dzieci otrzymują świadczenie 500+. Powód miał

operację kręgosłupa w 2015 roku. Nie ma stwierdzonej niezdolności do pracy. Powód był zatrudniony od 2015 roku jako kierowca w firmie przewozowej (...). Powód 4-5 razy w miesiącu jeździ do firmy (...) by pomagać pracującemu tam mechanikowi w pracy.

(dowód: zeznania powoda k. 30-31; karta informacyjna ze szpitala k. 6-8; orzeczenie o niepełnosprawności D. N. k. 4)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, a w szczególności zeznań powoda, a także dokumentów złożonych przez strony. Sąd dał wiarę w całości dowodom z dokumentów, zaś dowodom z zeznań powoda w zakresie wyżej opisanym.

Stosownie do treści art. 133 kro obowiązek łożenia na utrzymanie dzieci, które nie są jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, ciąży na obydwójgu rodzicach. Zakres tego obowiązku, zgodnie z art. 135 kro, wyznaczają z jednej strony usprawiedliwione potrzeby osoby uprawnionej, z drugiej zaś zarobkowe i majątkowe możliwości osoby zobowiązanej. Przez usprawiedliwione potrzeby należy rozumieć nie tylko elementarne potrzeby polegające na zapewnieniu minimum egzystencji, ale także takie, które stworzą uprawnionemu normalne warunki bytowania odpowiadające jego wiekowi, stanowi zdrowia i wykształceniu.

Wedle art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Zmiana stosunków może także prowadzić do uchylenia obowiązku alimentacyjnego m.in. wówczas, gdy odpadnie jedna z przesłanek uzasadniających ten obowiązek, czy to po stronie uprawnionej czy to po stronie zobowiązanej. W literaturze przedmiotu przyjmuje się, iż w przypadku osoby zobowiązanej do alimentacji uchylenie obowiązku alimentacyjnego może uzasadniać tylko utrata przez taką osobę możliwości zarobkowania lub uzyskanie przez uprawnionego zdolności samodzielnego utrzymania się.

Wskazać należy, że alimenty od A. N. (1) na rzecz A. M. po raz ostatni zostały ustalone ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Biskupcu z 29 września 2009 r. w sprawie III RC 149/09.

Przechodząc do oceny roszczenia zgłoszonego przez powoda w pierwszej kolejności należy wskazać na kilka uwag natury ogólnej. Po pierwsze obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka stanowi uszczegółowienie ogólnego obowiązku troszczenia się o jego rozwój fizyczny i duchowy oraz należytego przygotowania dziecka do pracy zawodowej. Polega na zaspokojeniu indywidualnych potrzeb uprawnionego takich jak wyżywienie, ubranie, środki higieny osobistej, wykształcenie, wypoczynek, ochrona zdrowia, zapewnienie mieszkania i mediów. Obowiązek ten nie jest ograniczony żadnym terminem, w szczególności dojściem alimentowanego do pełnoletności. Nie jest też związany stopniem wykształcenia w tym sensie, że uprawniony nie traci prawa do alimentowania z chwilą uzyskania określonego podstawowego lub średniego wykształcenia. Jediną okolicznością, od której uzależnione jest trwanie bądź ustanie tegoż obowiązku jest możliwość samodzielnego utrzymania się dziecka. Obowiązek alimentacyjny rodziców trwa zatem dopóty, dopóki dziecko nie zdobędzie odpowiednich kwalifikacji zawodowych. W szczególności nie traci prawa do alimentowania przez rodziców dziecko, które osiągnęło pełnoletność, jeżeli chce ono kontynuować naukę oraz jego osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie edukacji. Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec pełnoletniego dziecka może ustać jedynie wówczas, gdy dziecko uzyska zawód bądź podejmie zatrudnienie w czasie pobierania nauki, a osiągnięte zarobki pozwolą mu na zaspokojenie jego potrzeb. Pozbawienie dziecka środków materialnych niezbędnych do kontynuowania nauki po osiągnięciu pełnoletności mogłoby prowadzić co najmniej do znacznego utrudnienia jego dalszego rozwoju, co sprzeciwiałoby się podstawowemu obowiązkowi rodzicielskiemu.

Powód domagał się uchylenia obowiązku alimentacyjnego wobec córki wskazując, że pozwana jest osobą dorosłą i powinna podjąć pracę, nawet podczas studiów. Faktycznie pozwana jest osobą dorosłą, ma 21 lat, jednakże studiuje ona na Uniwersytecie (...) w O. w systemie dziennym. W ocenie Sądu, z uwagi na pobieraną naukę, pozwana nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Zdaniem Sądu, nie można nawet od wymienionej tego wymagać, albowiem celem nadrzędnym jest ukończenie przez nią studiów i uzyskanie zawodu. Sąd nie dopatrzył się, aby pozwana w czasie pobierania nauki w czasie studiów, ze swej winy bądź w sposób zamierzony, nie czyniła należytych postępów w nauce. A. M. wykazuje determinację w kontynuowaniu kształcenia, planowany termin ukończenia studiów to luty 2018 r.

W niniejszym postępowaniu z kolei powód usiłował również wykazać, że stan jego zdrowia nie pozwalał mu na kontynuowanie pracy w charakterze kierowcy.

Wobec powyższego Sąd nabrał wątpliwości co do faktycznego powodu rozwiązania umowy i stanu zdrowia powoda. Z przedłożonej w niniejszej sprawie kart informacyjnej leczenia szpitalnego powoda nie wynika by jego stan zdrowia był przewlekły, a nadto powód nie wykazał żadnym innym dokumentem swej niecałkowitej niezdolności do pracy. Powód nie może również wskazywać, iż jego pomoc dla dzieci z małżeństwa już pełnoletnich i posiadających swoje rodziny jest niezbędna, a tym samym wskazywać, że pozwana A. M. winna utrzymywać się sama, bo on musi im pomagać. Powód nie wykazał jakoby utracił w całości możliwości zarobkowania, a jedynie, że cierpi na chorobę kręgosłupa. Nawet zakładając, że powód nie może pracować w charakterze kierowcy to nic nie stoi na przeszkodzie w podjęciu innych prac. Jak bowiem wynika z zeznań powoda, podejmuje się on prac dorywczych, zaś jego wykształcenie mechanika samochodowego, umożliwi mu podjęcie zatrudnienia w tym zawodzie.

Nie bez znaczenia dla niniejszej sprawy jest okoliczność, iż powód nie ma orzeczonego stopnia niepełnosprawności czy orzeczenia o niezdolności do pracy. Podejmuje się również prac dorywczych. Stwierdzić zatem należy, że ma on możliwości zarobkowe i przy dołożeniu należytej staranności jest w stanie znaleźć zatrudnienie, w miejscu zamieszkania lub poza nim, odpowiednie do jego stanu zdrowia i wieku, z którego dochód pozwoli mu na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb osób będących na jego utrzymaniu.

Reasumując, w toku niniejszego postępowania nie zostało wykazane, iż powód całkowicie utracił możliwości zarobkowe oraz majątkowe. W tym miejscu zaznaczyć należy, iż przez ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe” rozumie się nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane, lecz także wszelkie zarobki i dochody, które osoba zobowiązana do alimentacji może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych.

Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 kro).

Przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumie się takie potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu, odpowiednio do wieku i uzdolnień, prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Zgodnie z art. 96 kro, rodzice są obowiązani troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka. Stosownie do tej dyrektywy rodzice są obowiązani zapewnić dziecku środki do zaspokojenia zarówno jego potrzeb fizycznych (wyżywienia, mieszkania, odzieży, higieny osobistej, leczenia w razie choroby), jak i duchowych i kulturalnych, także środki wychowania i kształcenia według zdolności, dostarczania rozrywek i wypoczynku.

W niniejszej sprawie istotną stała się także ocena, czy A. N. (2) osiągnęła zdolność do samodzielnego utrzymania się. Ustalono, że pozwana studiuje na trzecim roku na kierunku Gospodarka Przestrzenna na Uniwersytecie (...) - (...) w O.. Studia są prowadzone w trybie stacjonarnym. Poświęca się nauce prognozując, że wybrany kierunek studiów jest trudny. Jak wynika z przedłożonego planu zajęć pozwana nie jest w stanie podjąć pracy w tygodniu, albowiem w tym czasie pobiera naukę.

W ocenie Sądu pozwana wykazuje chęć kontynuowania nauki, posiada także umiejętności i możliwości do dalszej edukacji. Podkreślenia wymaga także, iż wysiłek i chęć kontynuowania nauki będzie skutkował w przyszłości lepszymi

możliwościami podjęcia dobrze płatnego zatrudnienia. Powyższe uzasadnia przekonanie Sądu, iż pozwana nie osiągnęła jeszcze samodzielności życiowej, nie jest w stanie w pełni sama się utrzymać, a zatem winna w dalszym ciągu być alimentowana przez rodziców. Pozbawienie jej alimentów mogłoby poważnie utrudnić bądź nawet uniemożliwić mu osiągnięcie zamierzonego celu, jakim jest ukończenie studiów i zdobycie możliwie najlepszych kwalifikacji zawodowych.

Rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonanie obowiązku stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Są obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06 stycznia 2000r. w sprawie I CKN 1077/99, LEX nr 51637).

Kierując się wszystkimi wyżej wymienionymi względami Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, iż w rozpoznawanej sprawie nie zaistniała taka istotna zmiana stosunków, która pozwalałaby na ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanej czy też obniżenie obowiązku alimentacyjnego i dlatego też wobec braku przesłanek z art. 138 kro orzekł jak w sentencji wyroku.